

Subaylar heyetine mahsus terfi kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 25 . VI . 1942 - Sayı : 5141)

No.
4273

Kabul tarihi
19 . VI . 1942

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu subaylar heyeti aşağıdaki sınıflardan müteşekkildir :

A) Muharip sınıflar: Piyade, süvari, topçu, hava, istihkâm, muhabere, jandarma, güverte, çarkçı.

B) Yardımcı sınıflar: demiryol, otomobil, nakliye, sıhhiye, veteriner, levazım, harita, mühendis subayı, harp sanayii.

İKİNCİ MADDE — Ordu subaylarının rütbe sıraları aşağıda gösterilmiştir.

Asteğmen

Teğmen

Üsteğmen

Yüzbaşı

Binbaşı

Yarbay

Albay

Tuğgeneral — Tuğamiral

Tümgeneral — Tümamiral

Korgeneral — Kor amiral

Orgeneral — Oramiral

Mareşal — Büyükamiral

ÜÇÜNCÜ MADDE — Subayların terfileri bu kanuna tevfikân icra olunur. Terfi için asıl olan kıdem ve ehliettir. Hazar ve seferde kıdem zammı ve fevkalâdeden terfi yapılmaz. Ancak 16 ncı madde hükmü bundan müstesnadır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Subayların rütbe ve kıdemleri bu rütbeyi kazandıklarını bildiren yüksek karar metninde yazılı tarihten başlar. Aynı rütbede olup müsavi ve muadil vazifede bulunan vazife ve makam sahipleri arasındaki kıdem; memuriyet ve vazifeye tâyin tarihine göre değil rütbeye nasıp tarihine göre hesap edilir. Aynı rütbede olup muhtelif makamlarda asil olarak bulunmuş ve bulunmakta olanların kıdem sıraları aynı rütbeliler arasında sıralanmayıp müsavi makam sahipleri arasındaki aynı rütbeliler arasında sıralanır.

Yüksek karar ile muhtelif makamlarda vekil olarak bulundurulmuş ve bulundurulmakta olanların kıdem sıraları da müsavi makam sahipleri arasında sıralanır.

BEŞİNCİ MADDE — İlk subaylık rütbesine aynı günde terfi etmiş olan subaylar arasındaki kıdem, okulda kazandıkları ehliyet numaralarına göredir. Aynı nasıplı subaylardan Harp okulundan çıkanlar, diğer suretle yetişmiş olanlardan önce sıralanırlar. Aynı günde terfi eden subaylar arasındaki kıdem, eyvelki rütbe-lerindeki nasıp tarihlerine göre hesap olunur.

ALTINCI MADDE — Kıta veya muadil makamlara kadrolarında gösterilen rütbelerden ast rütbe ile haza da asil olarak kimse tâyin edilmez. Bir kıta komutanlığını asil olarak yapanlar sonradan kıta dışı herhangi bir hizmete nakil sure-

tiyle tâyin olunurlarsa yaptıkları kıta komutanlığı hak ve salâhiyetini muhafaza ederler.

YEDİNCİ MADDE — Maznun olarak işten el çektirilenlerden, muhakeme neticesinde beraet edenlerin açıkta geçirdikleri müddet, askerlik hizmetlerinden sayılır. Ancak muhakeme altında buldukları müddetçe terfi sırası gelenlerin muhakeme neticesine kadar terfileri yapılmaz. Neticede beraet edenler eski kıdem sırasını muhafaza ederler ve terfi şartlarını haiz oldukları takdirde emsalinin terfi tarihinden muteber olmak üzere derhal terfi edilirler.

SEKİZİNCİ MADDE — Subaylarla askerî memurların askerî mahkemelerce Askerî ceza kanununa göre mahkûm edildikleri şahsi hürriyeti tahdit eden ceza müddetleri kıdemlerinden kesilir.

İzinlerini mazeretsiz geçirdikleri muhakeme ile sabit olanların izinsiz geçirdikleri müddetler kıdemlerinden kesilir. Yabancı memleketlere tahsil için Hükûmetçe gönderilmiş veya kendi hesabına gitmiş olanlardan yolsuzluklarından dolayı Hükûmetçe geriye çağırılanların veya avdetlerinde muvafık sicil alamıyanların tahsil için geçirdikleri müddetler kıdemlerinden kesilir. Bunlardan Hükûmetçe gönderilmiş olanların askerlik hizmetlerinden tahsil müddetleri çıkarılır.

DOKUZUNCU MADDE — Tuğgeneralliğe ve daha üst rütbeye terfi ettirilecek subaylar ile kurmay subaylarının terfileri, üst rütbeye terfi liyakatleri sicil ile tasdik edildikten sonra Genelkurmay başkanlığının muvafakatiyle Millî Müdafaa vekâletince usulüne göre yapılır.

ONUNCU MADDE — Bütün subayların terfi hak kazanmaları için her rütbede fiili olarak en az bulunacakları müddet aşağıda gösterilmiştir:

(İşbu müddetler harpte başkomutanlığın göstereceği lüzum üzerine yarısına indirilebilir.) Harp takdirnamesiyle taltif edilenler ve 16 ncı maddedeki kıdemleri alanlar dahi bu müddetleri fiili olarak tamamlamaya mecburdurlar.

Asteğmen	6 ay
Teğmen	3 sene
Üsteğmen	3 »
Yüzbaşı	6 »
Binbaşı	4 »
Yarbay	3 »
Albay	3 »
Tuğgeneral — Tuğamiral	3 »

(Üç senelik asgari terfi müddetini bitirdikten sonra albaylıkta geçen tuğkomutanlığının yalnız iki seneye kadar olan müddeti tuğgeneralliğin asgari müddetinden sayılır).

Tümgeneral — Tümamiral	3 sene
Korgeneral — Koramiral	3 »
Orgeneral — Oramiral	3 »

Harp okulunu muvaffakiyetle bitirenlere asteğmenlik rütbesi verilir. Bunlar altı ay sonra gösterecekleri liyakate göre üstleri tarafından yapılacak teklifle münhal aranılmıyarak teğmenliğe nasbolunurlar.

Muhtelif sınıf okullarında kanuni ve nizami mazeretler hariç olmak üzere devamsızlığından veya uygunsuz hallerinden ötürü disiplin cezaları ile mahkûm ola-

rak okullar talimatnamesi mucibince tahsile devamları caiz görülemiyen ve imtihanında muvaffak olmamasından o devrede tahsil hakları sakıt olup sonraki devreye iştirak ettirilmek üzere kıtaya verilen subayların üsteğmenliğe terfileri, kıta sicilleri müsait olsa da tahsillerini normal bitiren emsallerinden bir sene sonraya bırakılır.

Üniversitenin muhtelif fakültelerinin askerî kısımlarını muvaffakiyetle bitirenlere teğmenlik rütbesi verilir. Bunlardan tahsil müddetleri (altı) sene olan fakültelerden çıkanlar bir seneyi bitirdikten sonra ehliyetleri tasdik edilenler üsteğmenliğe ve iki sene sonra yüzbaşılığa terfi edilirler.

Tahsil müddetleri (beş) sene olan fakülteleri bitirenler bir sene, tahsil müddetleri (dört) sene olan fakülteleri bitirenler iki sene ve tahsil müddetleri (üç) sene olan fakülteleri bitirenler de üç sene sonra sicil ile ehliyetleri tasdik edilmek şartıyla üsteğmenliğe terfi edilirler.

Tahsil müddetleri (altı) sene olan fakülteleri bitirenlerin yüzbaşılığa ve diğerlerinin üsteğmenliğe terfilerine kadar sınıflarına göre, tatbikat okulları, hastaneler, kimyahane ve lâboratuvarlarda, kıta veya müesseselerdeki hizmetleri Millî Müdafaa vekâletince tertip ve tanzim olunur. Tatbikat okullarında muvaffakiyetle imtihan veremiyenlerin kıtalarda ve hastanelerde ehliyetleri tasdik edilinceye kadar üsteğmenlik rütbesine terfileri yapılmaz.

ON BİRİNCİ MADDE — Hiç bir subay mensup olduğu sınıfın kıtasında rütbesine ait asgari müddetin en az üçte biri kadar fiili olarak hizmet etmedikçe terfi edemez. Bu müddetler kurmay subayları için harpte hâsıl olacak ihtiyaca göre başkomutanlıkça lüzumu kadar azaltılabilir.

Teğmen ve üsteğmen rütbesinde olan havacı subayların terfileri için rütbelerine mahsus asgari müddetin hesabında kara ve hava sınıfları kıtalarında yapacakları hizmet müddetlerinin mecmuu bilfiil kıta hizmetinden sayılır.

Sihhi raporlarla veya okulca tasdik edilen gayretine rağmen uçuculuk ve makinistlikteki istidatsızlığı dolayısıyla hava sınıfından başka sınıfa nakledilenler bu sınıftaki terfi şartlarını tamamladıktan sonra emsali nasıplıların terfi tarihinden itibaren terfi ettilirler.

Bilfiil uçucu olup sihhi durumları sebebiyle veya yıpranarak uçuculuk kudretini kaybeden veya uçucu kıta komutanlığında inkişaf edemeyeceği sicilliyle anlaşılan hava subayları ile mevcut hava makine subayları, hava kadrosu dahilindeki faal kıta veya yer hizmetlerinde üstlerinden aldıkları veya alacakları siciller üzerine ve kara ordusu emsali nasıplıların geçmemek şartıyla terfi ederler.

Sınıfında kadro mucibince rütbesinin mukabili kıta bulunmayan subayların terfileri üstlerinden alacakları siciller üzerine yapılır. Harp Akademisi ve Yüksek Levazım Okulu tahsilinde bulunan subaylarla kurmay stajiyerleri ve kurmay subaylarının akademiye ve Yüksek Levazım Okuluna gireceklerinde bu okula girmezden evvel tahsil esnasında ve tahsilden sonra memur edilecekleri muhtelif muharip kıta komutanlıklarındaki ve levazım için kıta sayılan yerlerdeki hizmetleri dahi esas sınıfları kıta hizmetlerinden sayılır.

Yardımcı sınıflar mensuplarından Harp Akademisini muvaffakiyetle bitirenler piyade sınıfına nakledilirler. Bu nakilden evvel yardımcı sınıf kıtalarında geçen hizmetleri kıta hizmetinden sayılır. Ancak terfi için, piyade sınıfında, sicil müddeti olan bir sene, (Jandarma stajiyer subaylarıyla mühendis subayları altı ay) bulunup muvafık sicil almak şarttır.

Mütehassıs tabip ve veteriner ve kimyagerlerin hastanelerle bakteriyolojihane ve serolojihanelerdeki ihtisas hizmetleri kıta olarak kabul edilir. Harp sanayii

ve harita sınıflarına mensup subaylar sınıflarına ait kadro dahilinde üstlerinden alacakları siciller üzerine terfi ederler. Ancak birinci fıkrada yazılı kıta subaylarından başka aynı fıkradaki emsali nasıplarından evvel terfi edemezler.

ON İKİNCİ MADDE — Albay rütbesine kadar (dahil) her sınıfın mensubu kendi sınıfı dahilinde terfi eder. Albayların daha yüksek rütbeye terfii veya tümen komutanlığına tâyini için kendi sınıfı dahilinde münhal aramak mecburi değildir. Fakat tâyin olunacak kıta veya vazifeye ehliyet sicili almış olması şarttır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Harp esnasında fevkalâde yararlık gösteren subaylar, harp takdirnamesiyle taltif olunur. Bu takdirname muharebelerde fiili olarak ateş altında fevkalâde yararlık mukabilinde ve üst makamlarca müteselsilen tasdik kılınacak inhalar üzerine verilir. Takdirname ile taltif inhaları hiç bir makam tarafından iptal edilemez. Menfi bir mütalâası olan makam mütalâasını yazarak üstüne gönderir. Ve Başkomutanlıkça taltifleri kararlaştırılanların isimleri Millî Müdafaa vekillğine gönderilir. Vekillikçe Cumhuriyet Reisi'nin yüksek tasdikına sunulur. Birinci defa harp takdirnamesi alan subaylara bu takdirname ile beraber Millî Müdafaa bütçesindeki nakdî mükâfat tertibinden iki maaşı tutarı mükâfat verilir. Aynı rütbede ikinci bir harp takdirnamesi alan subay, rütbesinin asgari müddetini bitirir bitirmez terfi ettirilir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Hazarda kıta hizmetini yapamıyacak şekilde hastalananlar, hastalıkları geçici ise aynı rütbede ay ve gün sayısı ile ceman ve fiilen iki seneyi geçmemek üzere (Hâd hastalıklarının tedavi müddeti dahil değil) iklim veya hava değiştirme veya tedavi muamelesine tabi tutulurlar.

Hazarda ve seferde vazife icabı yaralanmaktan ve kırılmaktan doğan arızalar (Tromalar) için verilecek tedavi müddetleri evvelki tedavi ve hava değiştirme müddetlerine bakılmıyarak iki senedir. Bu her iki senenin bitmesinde kıtada hizmete yine muayene ile kabiliyet kazanılmazsa tekaüt muamelesi yapılır. Bir rütbede on seneden fazla kalanlar için tedavi ve hava değiştirme müddeti mecmuu üç sene hesap olunur. Hazarda hastalıkları tedavi ve hava değiştirme ile geçmiyecek olanlardan bu hastalıkları hasebiyle kıta hizmetlerini yapmağa daima kabiliyetsizlik gösterenlerin yukarıda yazılı müddetleri beklenmeksizin tekaütlükleri yapılır.

Seferberlikte kıta hizmetlerini ifaya mâni arızası tahakkuk eden subaylar rütbe ve sınıfı ve yapacakları vazife nazarı itibara alınmak ve beden kabiliyeti talimatnamesine uymak şartıyla (musaddak raporlara göre) sabit hizmette (daimî, muvakkat) istihdam olunur.

ON BEŞİNCİ MADDE — Esir subayların terfileri, esirliklerini mütaakıp kıta veya müessesatın yapacakları sicillere göre tesbit ve fakat dönüşlerinde tahkikat neticesinde esirliklerinin ıstırari ve esirlik hayatlarının lekesiz olduğunun tahakkukuna göre nasıp tarihleri esirlikten dönüşleri tarihinden muteber olmak üzere yapılır. Esirlikten kaçarak sefer esnasında vatana dönenler kıdemlerinden bir şey kaybetmezler.

ON ALTINCI MADDE — (I) Harp akademisi tahsilini muvaffakiyetle bitirenler aşağıdaki tertibe göre üç zümreye ayrılır ve kıdemler buna göre verilir. Bu ayrılış diplomalara aynen geçirilir:

A) Birinci zümre: Kurmay stajına birinci derecede ayrılanlar;

İkinci zümre: Kurmay stajına ikinci derecede ayrılanlar;

Üçüncü zümre: Kurmay stajına ayrılmıyan ve fakat kurmay yardımcı vazifelerde kullanılmağa elverişli olanlar.

B) Her üç zümreye seçilenlere birer sene tahsil kıdemi verilir.

Birinci ve ikinci zümreye seçilenler kıta ve kurmay stajına tabi tutulurlar. Bunlardan iki sene içinde kıtada ve kurmay vazifelerinde ehliyet göstererek liyakatleri tasdik edilenlere iki sene daha kıdem zammı verilir (Bu zammın bir sene si ile «bir evvelki rütbesinde dahi» terfi derecesine girenlerin bu kıdemleri yeni ve eski rütbelerinde birer sene olarak yürütülür). Bu iki senelik kıdemi alacaklardan verilecek tezi muvaffakiyetle yazan ve liyakatleri üstleri tarafından sırası ile tasdik olunanlara tez talimatı şartlarına uygun olarak bir sene daha kıdem zammı verilir.

Üçüncü zümreye «Kurmay yardımcı vazifelere» seçilmiş olanlara bir seneden başka kıdem zammı verilmediği gibi bunlar kurmay stajına da tabi tutulmazlar.

Bu iki sene tefrikı işi 8 . VI . 1929 tarihinden başlar.

C) Akademinin üçüncü sınıfında hastalık veya herhangi bir sebep dolayısıyla dersleri anlamak ve ihata edebilmek kudretini kaybedenlerle devamsızlığı, tembel lik ve kayıtsızlığı tesbit olunanlara diploma verilmez.

D) Yarbay rütbesinden yukarı rütbede kıdem zammı verilmez.

E) Tatbikat okullarında tabip ve veterinerlerin muavinliğe ayrılanlarından ve veteriner bakteriyoloji ve seroloji müessesesinde asistanlığa ayrılanlardan muvaffakiyetle imtihan verip mütehassis diploması alacaklara bir sene kıdem zammı verilir.

F) Eczacıardan tatbikat okullarında kimyager yetiştirilmek üzere muavin eczacılığa ayrılanlara, iki senelik tahsili muvaffakiyetle bitirmek şartıyla bir sene kıdem zammı verilir.

G) Yüksek levavım okulunu muvaffakiyetle bitirenlere bir sene kıdem zammı verilir.

(II) Mühendis subayı yetiştirilmek üzere yabancı mamleketlere gönderilerek yüksek mühendislik tahsillerini muvaffakiyetle bitiren kara, deniz ve hava subaylarına aşağıda yazılı şartlar dahilinde dört seneye kadar kıdem zammı verilir :

A) Yabancı memleketlerdeki yüksek mühendislik tahsilini ve muktazi fabrika ve müessese stajlarını muvaffakiyetle ikmal edenlere bir sene;

B) Bunlardan fen ve sanat, Askerî fabrikalar umum müdürlükleri emirlerinde veya kendilerini tahsile gönderen müesseselerin nezdinde istihdam edilerek iki sene zarfında mühendis subaylığa terfileri tasdik olunanlara (Mühendis subay) unvaniyle beraber daha iki sene;

C) Bu kıdemleri almış bulunanlardan bir eser vücade getirerek veya doktora yaparak emsalleri arasında temayüz edenlere daha bir sene.

Halen orduda mevcut olup mühendis subaylık evsafını haiz buldukları ait olduğu makamca tasdik edilenler de yukarıda yazılı haklardan faydalanırlar.

Yukarıdaki fıkralara tevfikân kıdem zammı almış olanlar aldıkları kıdem zamları ile tashih edilen nasıp tarihlerine nazaran emsalleri terfi etmiş ve kendileri de rütbelerinin asgari müddetlerini fiili olarak bitirmiş ve diğer şartları da haiz bulunmuş iseler derhal, değıseler bu şartları tamamladıklarında terfi ettirilirlar. Bu suretle terfi ettirilmiş olanların almış oldukları kıdem zamlarıyla nasıpları, emsallerinin terfi tarihine götürülür.

ON YEDİNCİ MADDE — Terfiler her sene 30 ağustos zafer bayramı günü o sene için muteber kadrodaki münhallere göre yapılır.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Terfide esas olan ehliyet, sicil ile taayyün eder. Siciller de hususi talimatnamesine göre tanzim olunur. Bunda esas, bedenen, ah-lâkan ve ilmen vazifesinde ehliyet ve üst vazifeye liyakattir.

ON DOKUZUNCU MADDE — 863, 1252, 1494, 1604, 2018, 2162, 2753, 2900, 3342, 3365, 3436, 3440, 3605, 3695, 3889, 4002 ve 4035 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

YİRMİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanun ahkâmını icraya Millî Müdafaa vekili memurdur.

20 haziran 1942

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	20 . VI . 1942 ve 1/836
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	20 . VI . 1942 ve 4/467
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 25 440 26 66,98:99,194:195,269:273